

Роль сталого розвитку у подоланні наслідків війни та відновленні регіонів України

Війна завжди має руйнівний вплив на суспільство, економіку та довкілля. Україна переживає складний період війни, яка призвела до серйозних наслідків для багатьох її регіонів і населення, які стають їх жертвами. Вона спричиняє серйозні руйнування, втрати життів, переміщення населення та економічного дисбалансу. Наслідки війни також включають психологічну травму та культурний вплив, які можуть впливати на регіональний розвиток та громадський порядок на десятиліття вперед.

Відновлення після війни вимагає комплексного підходу, і однією з ключових складових цього підходу є сталий розвиток, який спрямований на створення позитивних змін у соціальному, економічному та екологічному вимірах. Подолання наслідків війни та відновлення регіонів є одним із найважливіших завдань для України. Уряд України розробив план відновлення, який передбачає залучення міжнародної допомоги. А впровадження концепції сталого розвитку є ключовим аспектом цієї підтримки. Усі ці чинники підкреслюють актуальність цієї теми у сучасному світовому контексті.

Мета даної статті полягає в дослідженні та аналізі ролі сталого розвитку в контексті подолання наслідків війни та відновлення регіонів України. Дослідження цієї теми сприятиме кращому розумінню інноваційних стратегій та ініціатив, які можуть бути використані для подолання наслідків війни та сприяти сталому відновленню регіонів, що пережили військову агресію.

Важливість сталого розвитку в процесі подолання наслідків війни стає очевидною при аналізі того, як війна впливає на регіони та їхніх жителів. Військові конфлікти призводять до руйнування економіки та інфраструктури, втрат людських життів та травмувань, соціальних розладів і збільшення внутрішньої та зовнішньої міграції, а також екологічних проблем.

Війна залишає за собою руйнацію економіки регіонів, що постраждали. На 1 вересня 2023 року, через повномасштабне вторгнення росії, завдані прямі документовані збитки інфраструктурі України зросли до \$151,2 мільярда (за вартістю відшкодування). Внаслідок війни продовжуються руйнування житлових будинків, освітніх закладів та інфраструктури, загальна сума збитків продовжує збільшуватися. Порівняно зі станом на червень 2023 року, сума прямих збитків зросла на понад \$700 мільйонів, зі \$150,5 мільярда до \$151,2 мільярда [1].

На початку осені 2023 року, найбільшою частиною загальних прямих збитків є втрати в житловому секторі у сумі \$55,9 мільярда. Усього було пошкоджено або зруйновано 167,2 тисячі об'єктів житлового фонду, включаючи 147,8 тисячі приватних будинків, 19,1 тисячу багатоквартирних будинків та 0,35 тисячі гуртожитків. Серед регіонів, які найбільше постраждали від руйнування житлового фонду, входять Донецька, Київська, Луганська, Харківська, Миколаївська, Чернігівська, Херсонська та Запорізька області.

На другому і третьому місцях за обсягом завданих збитків залишаються сфери інфраструктури та промисловості, а також втрати підприємств у розмірі \$36,6 мільярда та \$11,4 мільярда відповідно. З початку військових дій в Україні постраждали 18 аеропортів та цивільних аеродромів, щонайменше 344 моста та мостові переходи, понад 25 тисяч кілометрів автомобільних шляхів національного та місцевого значення, а також комунальних доріг. Втрати в промисловості та підприємствах нараховують щонайменше 426 великих і середніх приватних підприємств та державних компаній, які були пошкоджені або зруйновані внаслідок війни [1].

Сфера освіти, за даними експертів проекту KSE Institute «росія заплатить», вважається однією з найбільш постраждалих внаслідок конфлікту. На початку вересня 2023 року цій галузі завдано збитків у розмірі \$10,1 мільярда через воєнні події. За інформацією обласних військових адміністрацій, найбільше пошкоджених та зруйнованих освітніх закладів виявлено в Донецькій, Харківській, Херсонській, Миколаївській, Запорізькій та Київській областях [2].

Реконструкція інфраструктури, відновлення виробництва і послуг, створення нових робочих місць стають найважливішими завданнями для відновлення економічного благополуччя. Проте важливо враховувати принципи сталого розвитку при впровадженні цих заходів, забезпечуючи ефективне використання ресурсів, зменшення викидів та сприяючи стійкому економічному зростанню.

Війна залишає глибокий слід у соціальній сфері регіонів, постраждалих від конфлікту. Широкий спектр соціальних проблем включає в себе міжгнітні напруги, біженців і внутрішньо переміщених осіб, безробіття, а також фізичні та психологічні травми. За даними ООН, станом на 1 листопада 2023 року внаслідок війни в Україні загинуло понад 10 000 мирних жителів, а понад 40 000 були поранені [3]. Також війна в Україні вплинула на міграцію населення, понад 8 мільйонів людей були змушені залишити свої домівки, з них понад 4,5 мільйона стали біженцями.

Війна призвела до зниження рівня життя в Україні, оскільки багато людей втратили роботу, доходи та доступ до соціальних послуг. За даними Світового банку, очікується, що внаслідок війни в Україні рівень бідності в Україні зросте до 25%, а рівень соціальної нерівності в Україні - до 30%.

Соціальні наслідки війни в Україні є значними і матимуть довгострокові наслідки для країни. Для подолання цих наслідків необхідно вжити заходів щодо відновлення інфраструктури, створення робочих місць та забезпечення соціальних послуг. Сталий розвиток може відігравати важливу роль у подоланні соціальних наслідків війни та відновленні України.

Війна може призвести до серйозних екологічних проблем, включаючи забруднення ґрунту і водних ресурсів,

знищення природних екосистем і викиди забруднюючих речовин. Екологічний аспект сталого розвитку ставить за мету збереження природних ресурсів та збереження екосистеми регіонів.

Також успішне впровадження концепції сталого розвитку в Україні вимагає міжнародної співпраці і підтримки. Саме міжнародні організації, донори та партнери мають важливу роль у фінансуванні та підтримці програм сталого розвитку. Тому усі ці аспекти стають ключовими в підтримці відновлення регіонів України, які постраждали від війни, і підкреслюють важливість дослідження ролі сталого розвитку в цьому контексті. Реалізація цих принципів сприятиме створенню стійкого майбутнього для регіонів та їхніх мешканців.

На прикладах реальних проєктів і ініціатив можна побачити, як концепція сталого розвитку може бути успішно впроваджена в постконфліктних регіонах. Одним із прикладів може бути відновлення інфраструктури після припинення війни, зокрема, відбудова шляхів сполучення, енергетичних систем та водопостачання з використанням технологій, що забезпечують ефективність і довгострокову стійкість.

Іншими прикладами можуть бути соціальні програми, спрямовані на підтримку внутрішньо переміщених осіб, включаючи житло, освіту та медичну допомогу. Такі програми сприяють відновленню соціальної структури та підвищенню якості життя постраждалих.

В заключенні, слід підкреслити, що сталий розвиток є ключовим фактором у подоланні наслідків війни та відновленні регіонів України. Він забезпечує інтегрований підхід, що враховує потреби інфраструктури, економіки, суспільства та навколишнього середовища. Його економічний аспект передбачає не лише відновлення економіки, але й раціональне використання ресурсів, створення нових можливостей та забезпечення стабільності. Соціальний аспект сталого розвитку є важливим для підтримки населення, яке постраждало від війни. Екологічний аспект вимагає збереження природних ресурсів та екосистеми регіону. А міжнародна співпраця та підтримка грають важливу роль у впровадженні сталого розвитку в Україні.

Усі ці аспекти підкреслюють важливість врахування принципів сталого розвитку при відновленні регіонів постраждалих від війни. Застосування принципів сталого розвитку у процесі відновлення України дозволить: створити стійку основу для економічного зростання та розвитку, покращити якість життя населення, зменшити ризики відновлення. Сталий розвиток має бути ключовою частиною стратегії відновлення після війни, і його впровадження допоможе Україні подолати наслідки конфлікту та побудувати стійке та процвітаюче майбутнє для своїх громадян.

Список використаних джерел:

1. Збитки, нанесені інфраструктурі України, станом на вересень 2023 року URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-cherez-viynu-syagaye-151-2-mlrd-otsinka-stanom-na-1-veresnya-2023-roku/>
2. Звіт про прямі збитки інфраструктури, непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України, та попередня оцінка потреб України у фінансуванні відновлення URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/07/NRC_CLEAN_Final_Jul1_Losses-and-Needs-Report.pdf
3. Скільки мирних жителів загинуло в Україні через війну Росії: дані ООН. URL: <https://tsn.ua/ato/skilki-mirnih-zhiteviv-zaginulo-v-ukrayini-cherez-viynu-rosiyi-dani-oon-2365768.html>
4. Як змінювався рівень бідності в Україні. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/05/04/infografika/ekonomika/yak-zminyuvavsya-riven-bidnosti-ukrayini>